

ANY V

NÚM. 186

BARCELONA 18 MARS 1892

79 MAR 92

Vital Ara

⇨ LO MARS ⇨

o mes de Mars té molt mala fama, y compreném que tingui de tenirla perquè en ell hi ha per tots los *disgustos*.

Quan en aquest més s' hi troban los días de Carnestoltas, disgust per aquells á qui repugnan las bromas carnavalescas, y disgust per aquells que, essent-ne partidaris, veuen que se 'ls hi acaban.

Dintre 'l Mars, sempre s' hi troba la Quaresma que disgusta als que no essent amichs dels días magres los han d' observar, si son joves, perquè no manan á casa seva y han de pendre lo que 'ls hi donan; si son amos de casa, per no donar mal exemple als fills ó al servey.

Aixís no m' estranya que sigui tan general la tírria que 's té al més de Mars y sigui tan propalat alló de:

„Mars, Marsot,
mata la vèlla ran del foch
y á la jove si pot,“

ó bé aquella variant del mateix ditxo:

„Mars, Marsot
mata l' anyell, l' anyellot
y á la vèlla prop del foch.“

Encara de la mateixa locució hi ha altrás variants de las dugas segonas ratllas, pero conservant sempre lo nom de *Marsot*, lo qual es una proba patenta de las antipatías que 's tenen á n' aquest mes, que si altra cosa no 'l fés antipátich, li 'n farían ser los molestosos vents que acostuma á regalarnos y que váren fer que en lo calendari republicá francés se 'l anomenés *Ventós*.

Los perjudicats de migranyas y 'ls propensos á encostiparse, naturalment que també guardan milas auséncias al mes de las veritats.

Y per acabarse de malmetre la fama, fa una pila d' anys que en aquesta mesada tenim neus y geladas que assotan als atmetllers que han tret florida y exaspéran als pagesos que saben que „si gela per Sant Medí, no tin l' rem ni pa ni ví.“

¡Ja veuen á quants y á quants tè descontents lo desdixat Mars!

Tanta es la mala opinió que 's té d' aquest més, que lligantlo ab lo desfavorable concepte que 's té format dels borts, se diu que „Bort bordeja, y Mars marseja.“

Ja que á n' aquest adagi hem vingut á parar, debém dir que en opinió nostra si es justificada l' aversió que 's té al referit més, no creyém justificada la que 's té als sers desgraciats, que no han conegut l' amor dels pares. En aixó opiném que 's confón l' efecte ab la causa y que no es lo ser abandonat, sino 'l qui l' abandonat mereixedor de totas las reprobacions. Però la societat no ho vol aixís, y de la mateixa manera que 'l Mars marseja, lo bort d' i que borleja.

Peró ja que 'l més de Mars es tan píssim perquè l' Iglesia l' ha consagrat precisament al patriarca Sant Joseph? ¿Será perquè 's celebra la festa de Sant Joseph lo día 19 d' aquest mes...? Aquesta no es cap rahó.

En primer lloch, si 'l día 19 es Sant Joseph, es perquè l' Iglesia aixís ho ha volgut y podia posarlo en altre mes. En segón lloch, no será cap regla canónica que 'l mes en que se celebra la festa del Sant, tingui

d' esser lo mes consagrat á ell, ja que aixís no s' observa ab la Mare de Deu.

Lo mes de María, no es lo Febrer en que se celebra la festa de la seva Purificació; ni 'l Mars, en que se celebra la seva Anunciació; ni 'l Agost, en que se celebra la seva Assumpció; ni 'l Setembre, en que se celebra la seva Nativitat; ni 'l Desembre, en que se celebra la seva Puríssima Concepció. Qualsevol d' aquestos cinch mesos sería á propòsit per dedicarlo á María, si 's volgués consagra 'l mes de la festa á la Santa; donchs no senyor, lo mes de María es lo mes de Maig en lo qual no hi ha cap festivitat especial en honor de la Verge.

¿Donchs perquè s' ha consagrat á Sant Joseph lo mes dels vents y dels cambis bruscos atmosfèrichs, que 'l fan tan detestable?

¿No es Sant Joseph l' espós de María? ¿No es Pare Verge, essent ella Mare Verge? ¿Donchs perquè, consagrant l' Iglesia á ella 'l mes de las flors y dels aucells, consagra al espós lo Marsot, que marseja, que mata á joves, á vellas y á anyellots?

Es veritat que en aquest mes comensa la Primavera, l' estació que tan alaban los poetas, però no es ménos cert que l' alabada estació cap any dona fé de vida en lo més de Mars, sino que deixantse portar per sa mare la Tardor, fins als darrers d' Abril y encara ab prou feynas, no camina tota sola ab las vestiduras de la bonansa.

Será inconscientment, però 'l resultat es que per la Mare de Deu s' ha triat lo més de majors atractius de tot l' any, y al espós d' ella se li ha consagrat lo de pitjors condicions.

Si s' tractés d' assumptos mundanals, no ho estranyaríam, respecte d' ella, perquè tractantse d' una Senyora, la glantería s' imposa, pero fins trobaríam irregular que 's posposés en tanta de manera al seu estimat espós.

Ara, que s' ha comprés que Sant Joseph debía honrarse mes de lo que 's feya, declarant festa de precepte la seva festivitat, tal volta 's pensarà en consagrarli una mesada mes benigna que la del Mars *marsot*.

Los barceloníns, per simpatías sens dupte á Sant Joseph, perquè en la seva diada se proclamá la Constitució del any 12, per qual motiu se la coneixia per *la Pepa*, li han dedicat no un carrer qualsevol, sino la *Rambla de las flors*.

Vagi en compensació d' haberli consagrat l' Iglesia 'l mes inconstant, molestós y mal mirat dels dotze mesos del any.

CONRAT ROURE.

A UNA NOYA

SONET

Jo admiro, de ton rostre la blancura,
Lo color de ta hermosa cabellera,
Las dentetas de ta boca riallera,
Y tas paraulas plenas de dolsura;

Ets molt guapa, y m' encisa ta hermosura,
Ets bufona, y airosa y molt pitera,
Y 't vénen un munt d' homes al darrera
Com si fossis un pot de confitura.

Sé de tú qu' ets honesta y qu' ets honrada,
Qu' ets molt treballadora y virtuosa,
Y qu' estás de mí molt enamorada;
Mes jo no 't vull tan sols per una cosa
Y no 't cregas que siga cosa rara...

¿No veus que ab tú voldrà seguir ta mare?...

PERE LLORET.

La infantesa

¡Edat ditxosa!

A doll vessa goig sens mida
l' infantesa amorosida
ab sa dolçura y candor;
jorns fèlissos de la vida
¡ay! que fugen desseguida
convertint la ditxa en plor.

Quan l' infant ab alegria
joganeja sens malesa
fent saltiróns com l' aucell,
no veu del mon la vilesa
ni los días de tristesa
que amenassan damunt d' ell.

¡Qu' es bonich lo ser criatura!
saborejant la dolçura
del espectacle del mon
dins los pléchs de sa ventura
¡si n' hi ha, Deu meu, d' amargura
que s' escampa y may se fón!

L' infant viu ab postures,
desitja timbals, trompetas,
per ferne forsa remor;
son las sèvas amoretas
un grapat de joguinetas
puig no sab lo qu' es dolor.

Entorn seu lo temps fa vía,
famolénch bells jorns destría
y 'l nin passa á adolescent;
quan es home en sa follía
pert lo goig y l' alegria,
mor son cor d' anyorament.

Condempnat á la fadiga
quan no veu cap cara amiga
sent tristesa y desconsol;
es com flor que ja 's mustiga
quan la gebrada la lliga
y no veu la llúm del sol.

De los seus ulls la mirada
per lo espay gira entelada
en busca de lo infinit,
y dalt d' aquella encontrada
veu á la fé barrejada
ab la negror de la nit.

Es la vida greu tristesa
y ab ella pert la infantesa
los jorns de glória y candor;
quan del cor fuig la dolçesa
¿qu' es la vida? Un etern plor.

FRANCISCA RABELL DE AYNÉ.

Quento

Un aficionat al mam, va esser convidat y li van servi
una ampolla d' un ví magnífich.

—¡Bon ví! exclamá abocantse en la copa tot lo líquit
que quedava en l' ampolla.

—¡Ja ho pot dir que es bó! digué l' amo de la casa.
Aquesta ampolla, té setze anys.

—¿Setze anys?

—Com li dich. ¿Que li sembla que no?

—Lo que 'm sembla, es que per tení setze anys ha
crescut molt poch.

CÓPIAS DEL NATURAL

En una reunió d' amichs:

— Mirin— diu un— una vegada vaig estar quaranta
horas sense dormir.

— Donchs jo— digué un altre— he arribat á estar
quaranta días.

— ¿Y com s' ho arreglava?

— Molt sencill; dormía de nits.

J. MORO-TONTO.

¡ ESPERANSA !

Desde 'l jorn que 't vareig veure
me trobo tot defallit,
res del mon logra distreure
la pena que sento al pit.
Jo prou sé que no m' estimas
que 'l goig que á mí m' escatimas
l' has donat á un altre amor
mes no perdo la esperansa;
de estimarte may se cansa
may se cansa lo meu cor.

Ta imatge mantinch grabada
en lo fons del pensament
á tot hora il·luminada
per flamas d' amor ardent.
Aixís es que may t' anyoro
ja que en ell sempre t' adoro
com s' adora al Creador

puig ni que 'n tinga recansa
may, may perdo la esperansa
la esperansa del amor.

Si daurada papallona
volateja á vora meu
li dono la enhorabona
creyent qu' es misatje teu.
Si ab sas alas m' acaricia
penso qu' es una noticia
que 'm porta del teu amor
y per mes que res alcansa,
may me minva la esperansa
la esperansa del meu cor.

Quan lo sol se 'n va á la posta
y los aucellets á joch
vejent que la nit s' acosta

endolantse poch á poch,
espero que las estrellas
surtin per parlar ab ellas
de tú, prenda del meu cor,
y á pesar de ma frisansa
may, may perdo la esperansa
qu' es la vida del amor.

Per mes qu' es trista ma vida
¡esperansa! 'm diu l' oreig,
¡esperansa! 'l núvol crida
y esperansa per tot veig.
¡Esperansa! el mar mormola
esperansa l' au que vola
y esperansa 'm diu la flor.
Per xó may mon cor se cansa
puig quan perdi la esperansa
ja pots dir que seré mort.

A. CORTINA RIVERA.

SEQUAH

SABADELL

—Sabadellénchs!, he arriuat
per curarvos desseguít
qualsevol mal encongít...
—Bravo, bien; queda acceptat.

—Vigatans!, porto bons fins,
jo sóch un eminent metje...
—Arri al botavant, heretge
no 'n volém d' espatotxíns.

DESPRÉS DE LA PLUJA

Com que ha fet una diada
plujosa, tot s' ha embrutat;
per tot estich enfangada,
y 'l qui 'm segueix... s' ha enfangat.

JA que están ara de moda los projectes de festas pera lo Centenari de Colón també volém ficar lo nás á la xicra, com deya aquell, pera veurer si s' adopta 'l següent.

DIA PRIMER

Toch de diana per totas las bandas de timbals y cornetas desde las tres del dematí á las déu, sense parar, col·locadas dins las entradas de casa 'ls concejals del Ajuntament. Buscar uns quants homes de forsa y baixar l' estatua de Colón de dalt del monument y portantla en professó cívica, col·locarla al mitj del saló gran del café que porta 'l seu nom, y á to's los que anessin á dirli una part de rosari pel descans de la seva ánima, dárloshi café, puro y un vale per un retrato, en una fotografia de la plassa de Catalunya.

DIA SEGÓN

Colocar petardos carregats de dinamita en l'edifici de Sant Gayetano, avisant ab tres segons de temps, pera evitar desgracias personals. Fer donar als pobres los millóns guanyats en l'última baixa de valors; destinar á iglesias los teatros de Santa Creu, Circo y Sala Beethoven y benedició de l' estatua de López.

DIA TERCER

Gran batalla de balcó á balcó dels de la Rambla, sent los projectils plátanos, boniatos, pinyas d' America y nyames; arreglar las fonts de la ciutat porque d' ellas rajés sense parar, café, such de canya dolsa y xocolate; nombrar fill adoptiu de Barcelona al Marqués d' Ayerbe y canonisació del gran descubridor de la patria del vómit negro.

DIA QUART

Gran comparsa de tots los partits polítichs coneguts y per coneixer ab un pendó que hi hagués un gran ventre pintat al oli. Funerals de franch per tots los pobres qu' haguessin mort desde 'l descubrimient de las Américas y obligar á 'n Planás á posar llum á tots los wagóns quan lo tren ha de passar los túnels.

DIA QUINT

Representacions de *La Sirena* y *Karraviòn!* en tots los teatros, societats, cafés, cassinos, arcobas y cuynas de Barcelona, anunciantho en estacions, fondas y á domicili. Benedició de l' estatua de 'n Güell. Gran dinar á las feras del parque y concerts mónstruos per en Rodoreda en la Plassa de Milans.

DIA SISE

Agafar á tots los taruguistas, timadors y companyia y tancarlos de serio fins al próxim centenari. Tallar totas las castanyas dels plátanos de la Rambla. Posar bossetas als culs dels pardals que hi van á fer nit y passar per las armas á totas las clacks dels teatros de Barcelona.

DIA SETÉ

Coronació de 'n Baxeras. Ultimas representacions de *La Sirena*, rifant las decoracions y los negres que hi ballan lo tango. Jubilació del autor del célebre *Scherzo crítich* imprés, ab l' haber que demanés y pluja d' estsellas fins á la matinada.

DIA OCTAU Y ÚLTIM

Gran certámen literari á l' Hipódromo ab un jurat que jurés ser imparcial al menos aquesta vegada. Corrida de toros de beneficéncia fent de toreros los que duyan la cucurulla en l' última senténcia de mort; y finalment, conducció y col·locació altra vegada de l' estatua de Colón al seu puesto ab repicament de campanas y salvas de sès, qu' es lo nom del canó qu' acaba de inventarse.

RATAPLAM.

DEL MAL LO MENOS

A mon amich Ramonet A.

Sempre motxo, malehint lo desitj de ta padrina, en ton semblant s' endevina un disgust que 't vá envellint. Al mullarte 'l caparró (potser ja per empiparte) lo nom de Ramón van darte, dihent—¡Quin nom tan bufó!— Y are que tú has regirat mil llibres de totas menas, has cregut que porta penas lo dirse Ramón-no-nat. Il·lusió es tot lo del món, amich meu, ¿vols créurem? deixho, jo 'm dich Joseph y no 'm queixo; y aixó que ja sabs, Ramón que 'l meu Sant era fuster; Sant Joseph té història llarga; jo m' en dich y... porto carga, com éll portava també. Ab tos planys, Ramón, m' estranyas; no 't pots queixar, en vritat; puig val molt mes ser no-nat, que no pás ser nat ab banyas.

MAYET.

DESPEDIDA

¡Oh, tú, Llibertat preuhada del solter!.. ¡Epoca hermosa de la joventut ditxosa!.. ¡Gloria may prou alabada!.. D' aquest altre sér esclau del deber de fer familia rebéu ja l' antevigilia lo despido... ¡¡Adeusiau!!

Il·lusions, capritxos, gustos, amors, etcetra... ¡'m sab gréu que 'us tingui de dir «adeu» als 29 anyets justos.

Amichs, companys y parents; coneguts y conegudas; personas de mí volgudas; vehins, anants y vinents...

D' aquest altre solté esclau del deber de fer familia rebéu ja l' antevigilia lo despido... ¡¡¡Adeusiau!!!

J. BARBANY (PEPET DEL CARRIL.)

EL REY QUE RABIO

Bromada per Ramos Carrión y Vital Aza ab cansóns gens cansoneras del mestre Rupert Chapí.

Xinch... xinch, xinch... xinch...
la campaneta fa rinch, rinch;
sonan los músichs ab afició
y 's comensa la funció...

¡Atenció!

Una vegada era un rey...
d' una nació qualsevol
que odiava per lo bunyol
de la etiqueta la lley.
De Palacio ja cansat
un dia và di als Ministres:
—Vull tocar altres registres
y visca la llibertat!—
Vaya un crit mes subversiu
per un poble, ¡quin exemple!
pero era un noy de bon temple
y anava pel positiu.
O sinó, vestés mateixos
calculin:—Senyors, va dí,
jo soch jove y bastant fi
per ter conquistas á feixos.
Desitjo d' aquest Palau
sortí en busca d' aventuras,
vull fé algunas diabladuras
entre 'l meu poble babau.
Sento ganas d' estimá
á alguna tendra pagesa...
—(Per un Rey quina baixesa,—
los Ministres van pensá)
y 'l general, l' intendent,
Governador y almirant
de dissuadirlo al instant
van intentá... inutilment.
Lo xicot era tossut
y entrá en sa cambra real
dihent ab tó bastant formal
que estava ben resolut
á vestir-se de pastó...
(quin disfrás per un Monarca)
—¡Que fém?... se 'n va á fons la barca
digué l' almirant; mes nó;
Deu inspirá al intendent
perqué 'l Rey no s' enterés
en cap poble hont éll passés
de que aquell Govern dolent
se malgastava 'ls dinés
sofrint lo contribuyent.
Ló Governadó aniria
primé que lo Rey per tot
y 'ls impostos ab breu mot
dels pobles perdonaría.
La cosa marxa, ja está
resolt lo grandíós problema
qu' entre 'ls Ministres fou tema
pera poguer bromejá.
De cop surt un noy com cal,
(un patge bastant guarnit)
—D' ordre del rey, tot seguit
que entri 'l senyor general—
¡Que diable deurá volgué?,
cà, un capritxo, si es un bitxo
aquest Rey; ¡tingué 'l capritxo
de fé afayta pel barbé
lo bigoti magestuós
del general en questió,
y 'l feu vestir de pastó
com éll... qu' es bastant graciós.
Y després d' una cansó
tocan soleta tots dós.
¡Ahont se 'n van? Cap á un poblet
'hont hi havia una tal Rosa
filla del Alcalde, hermosa
y que té un grós cosinet

molt molsut y rabassut
que la vol y ella no 'l vol...
¿tal conflicte qui 'l resolt?
¿may dirían qui?... 'l tussut
Rey tronera, que la veu
després de haberse menjat
un peixet escabetxat
y monjetas per poch preu.
Ella també s' enamora
del pastó (perqué es pastó
lo Rey; fins porta sarró),
y 'l cosí, qu' es á la vora,
sent dels celos lo fibló.
Y hasta diu al general
(també pastó)—Mireu mestre,
diheu al company que só destra
en lo maneig del parpal,
y si éll la mossa m' afana
li trencaré lo tupí—
—¿Mes, perqué ho preneu així?
—¡Perqué 'm dona la real ganal!
Lo poble está molt content
puig arriba un *emissari*
del Govern á perdonarhi
l' impost de contribuyent.
Y per celebrarho bè
balla 'l jovent la sardana,
y hasta 'l Rey de bona gana
balla ab la Roseta... ¡olé!
Pero al bó de la ballada
vé un piquet de soldadots
á emportarse 'n los xicots
á servi al Rey (¡pastarada!)
No pot haberhi cap festa
sense nota discordant;
l' oficial va revisant
á tots dels peus á la testa;
quan de cop lo cosinet
de la Rosa, per venjansa,
denúncia al Rey, qui quadrantse
diu al oficial clá y net
qu' éll al Rey *may ha servit*,
y al sentí aixó l' oficial
respon ab tó molt formal
—Donchs quedas ara incluit—
(sorpresa del general).
Mes lo Rey-pastó obeheix;
despedintse de la Rosa
que ja lo estima febrosa,
com tots al quartel segueix.
Lo general marxa ab éll...
¡quin pás... quina diversió!...
(y desseguit lo teló
cau *calmós* perqué ja es vell).
Ja som á dintre 'l quartel;
surt un capitá molt gros
y uns quintos dihent: *Uno... dós...*
ab gequets de blau de cel.
Vè ab son pare la Roseta
per veure 'l pobre cosí
(es dir, ella ho diu així
pero á lo que và discreta
es á veure al pastó allí).
Y mentres l' Alcalde busca
á son nebot, surt lo Rey
(fet un quinto bó de lley)
y ella al véurel queda llusca
de goig y satisfacció;
se parlan (cantant ayrosos)
y 's contemplan amorosos
ab una tendra emoció.
Lo Rey de fingí ja 's cansa,
y proposa una fugida

á la Rosa desseguida
per sortí de tal recansa.
Y tal dit tal fet, los dos
fugen del quartel ¡sant Pau!
¿á hont aniran a fer cau?...
nada, 's taran segadós.
Després d' aixó 'l general
surt en busca del tronera
del seu Rey tan *calaverá*,
y surt també (¡oh sort fatal!)
lo pare de la minyona
ab lo nebot, que al sabé
que ha fugit la noya, té
un fort disgust una estona.
Pero 's calma tot seguit
al dirli 'l general:—Home,
preneusho un xiquet á broma,
no tingueu aquest neguit.
¿Sabeu qui ha robat la Rosa?
donchs es... ¡lo Rey!
—Ja 'm concilia,
¡quin ' honra per la familia!—
diu l' Alcalde (Brava cosa).
Lo general també explica
al capitá del quartel
que 'l desertó jovincel
es lo Rey que 'l mortifica
y qu' ell... es lo general,
Ministre actual de la guerra,...
pró 'l capitá creu que xerra
perqué 'l vi li ha causat mal
y 'l fa tancá á la presó,
pero vé 'l Governadó,
lo capitá 'l reconeix
y sorprés com un mussol
comprén que ha fet un bunyol
y esverat s' arrepeniteix.
Lo cosí també ha fugit
sense pèndre 's la moléstia
de dí á ningú *ase ni bestia*;
y se 'n entra esporuguit
á la primera Masía
que trova... tot caminant;
mes avans han 'nat entrant
segadors que ab alegría
uns goigs de lluny van cantant.
Entre ells (no entre 'ls goigs) també
hi ha lo Rey ab la xicota,
(ella sembla una *mascola*
y ell un mecánich *bebé*).
Los dos cantan á consciéncia
que s' estiman y... romansos,
pró 'ls demés que no son gansos
y la fam los porta urgéncia
van á la cuyna á sopa
(deuran menjar farinetas)
y 'l Rey y la Rosa, es clá
vers la teca 's deixan caure
tot dirigintse amoretas,
y en acabat de menjá
au, menuts, se 'n van á jaure.
Pero entenemnos, la noya
dorm abaix, éll al pallé
puig dormir junts no está bé
que l' amo no vol tramoya.
De cop passa una desgracia,
lo gós del Mas, que á la *cuenta*
no es *bestia* gayre prudenta
fá una broma, ab poca grácia
pel cosí de la *mascola*,
puig que li clava lae dents
á un cert lloch... (lector ¡m' enténs?)
que 'l mes petit dany s' hi nota.

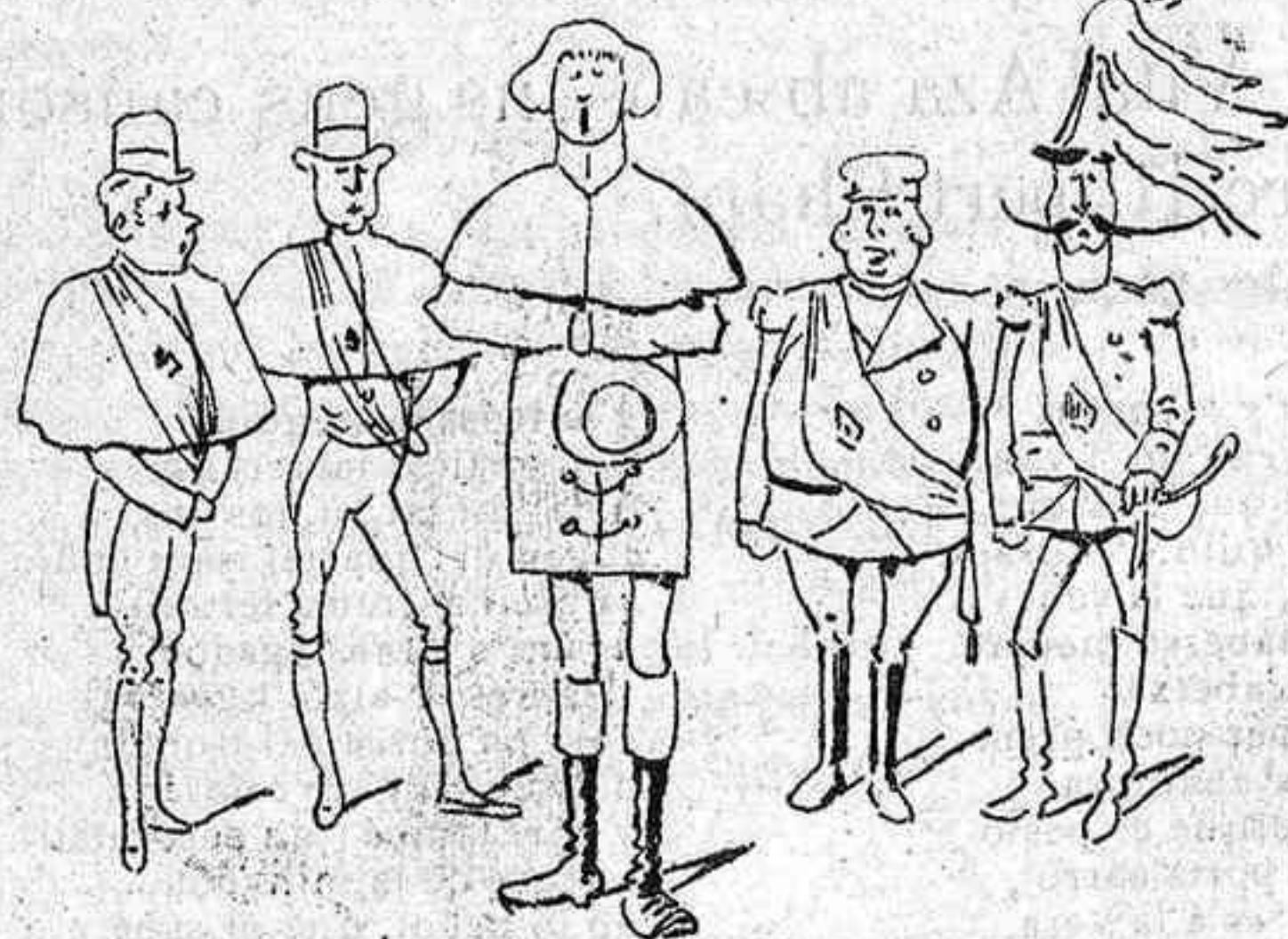
4

2

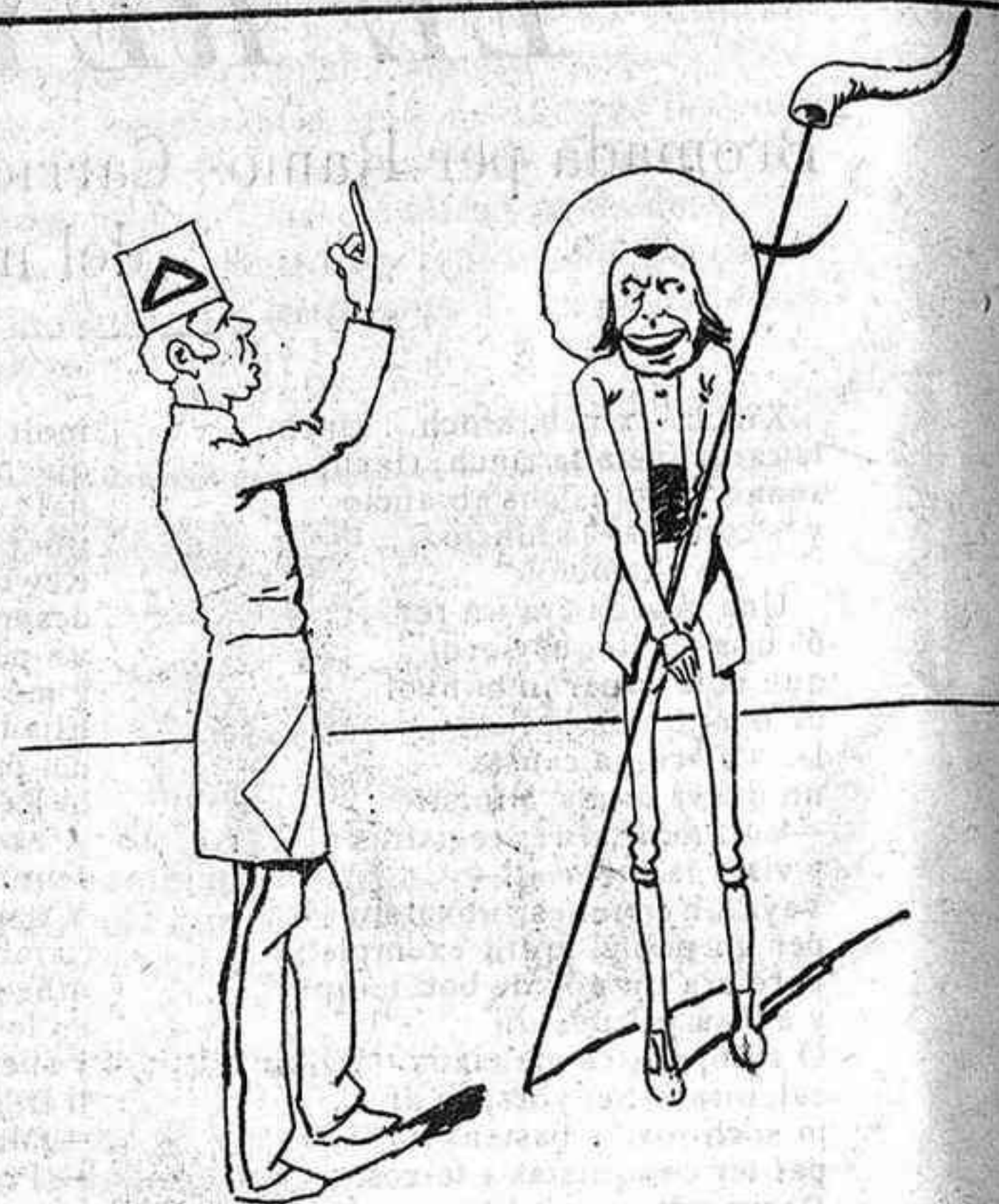
5

3

6

(1)—Vull tocar altres registres y visca la llibertat.

(4)—¡Quin' honra per la familia!

(7)—Cantan junts una cansó.

(10)—Italia.

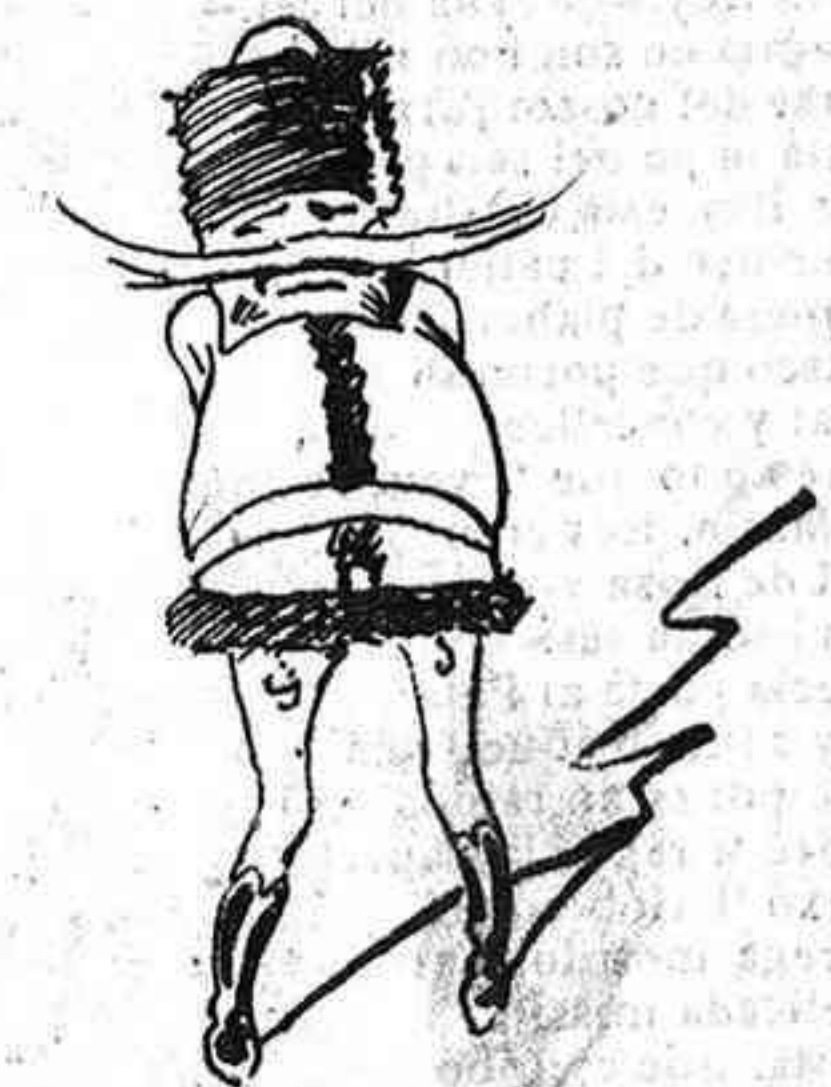
(2)—Y hasta 'l Rey de bona gana balla ab la Roseta... ¡olé!

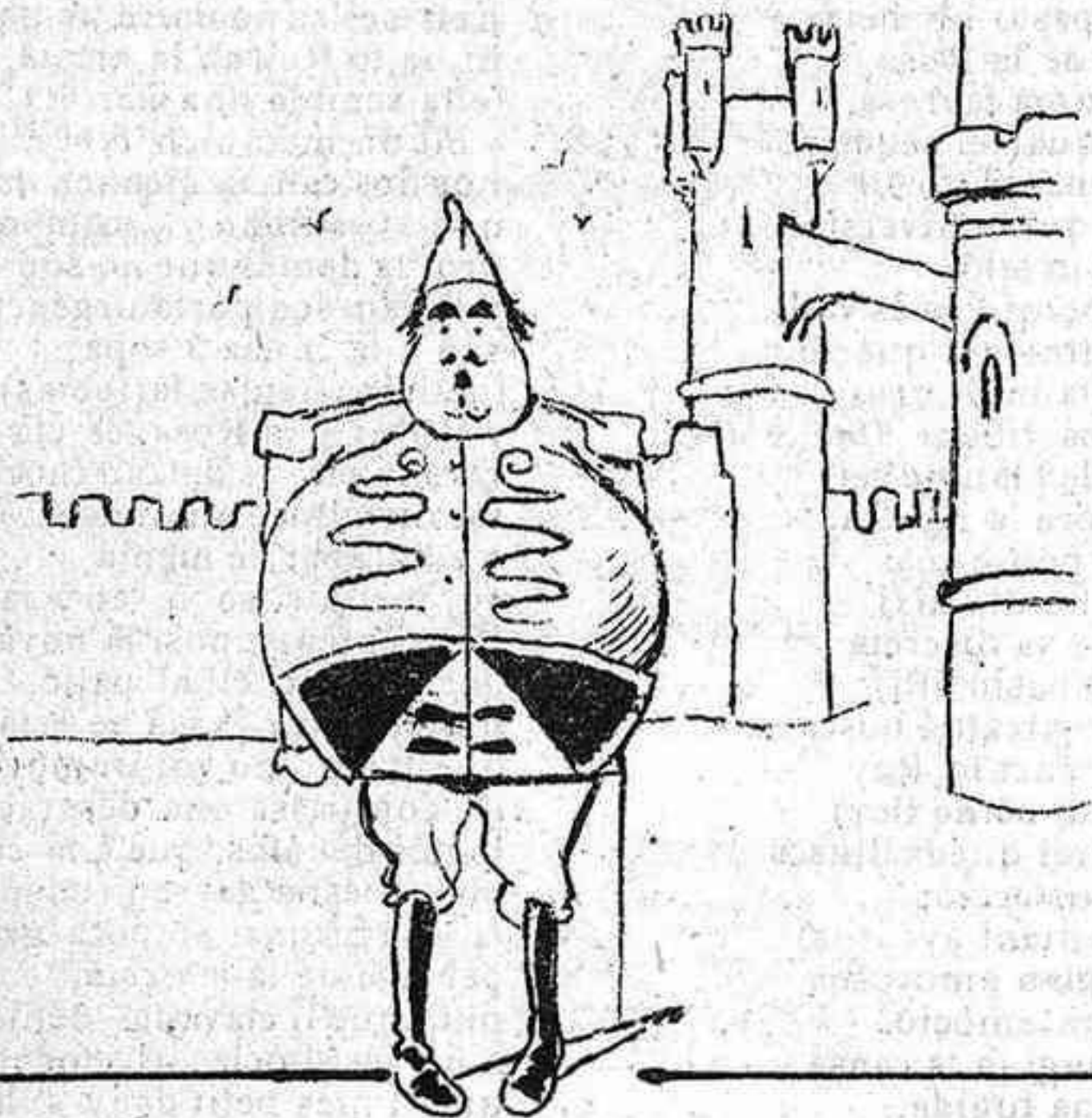
(5)—Ella sembla una mascota y ell un mecánich bebé.

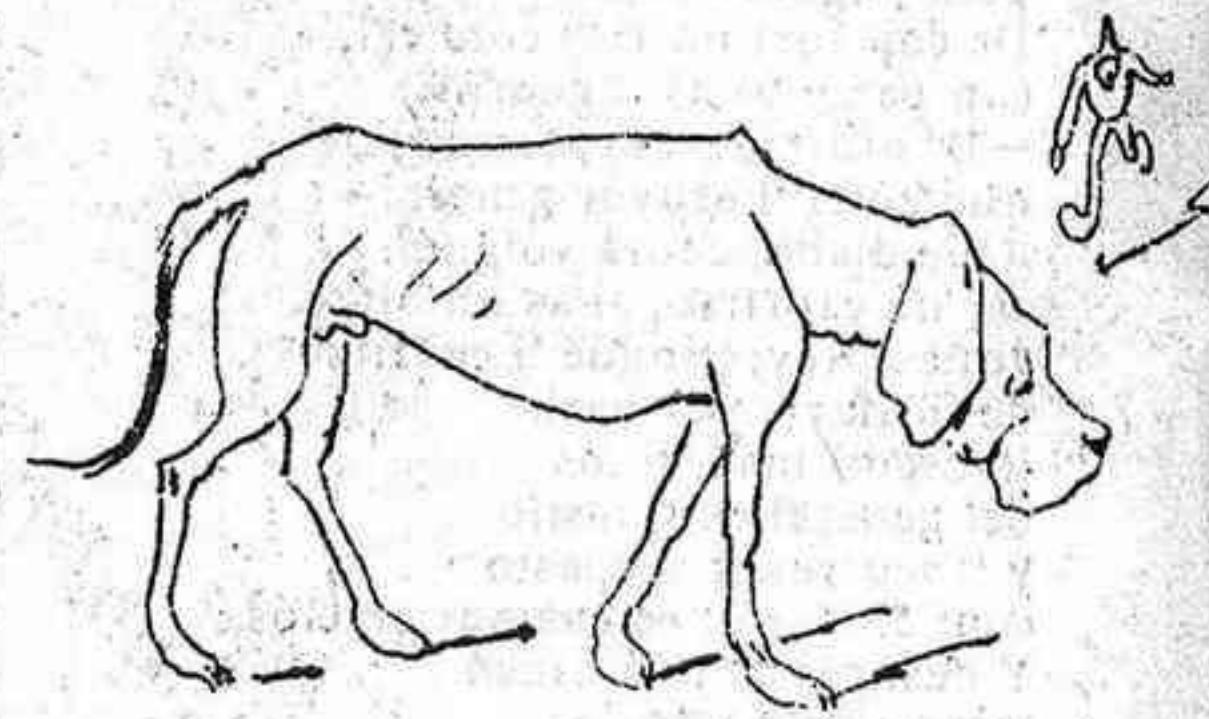
(8)—Tot un rengle de doctors.

(11)—Russia.

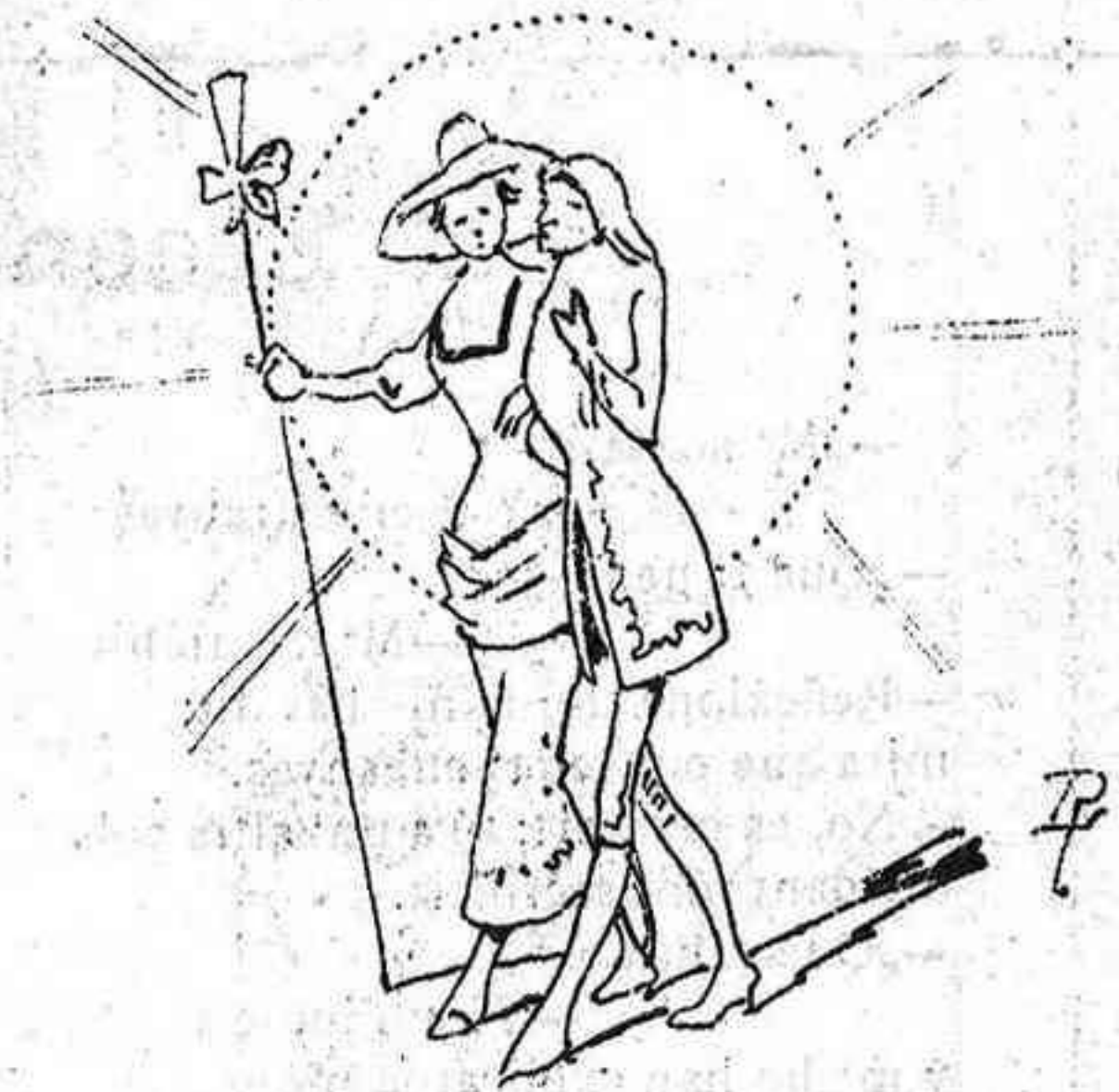
(3)—Surt un capitá molt gros.

(6)—Lo gos del Mas, que á la cuenta no es bestia gayre prudenta.

(9)—Inglaterra.

(12)—Lo Rey la nombra sa esposa.

Está clà, 'l pobre xicot
(desertó de la milícia)
li fa aixó molta malícia
perqué assentarse no pot,
pero l' amo se 'l emporta
al seu quarto per cural
ab unas fregas de sal
y vinagre, cura forta.
En tot aixó la mestressa
queda al pati y sent trucá.
—Obriu que volém entrá—
y ella va á obri ben depressa.
—¡Verge Maria, soldats,
ay, estém ben arreglats,
feu bè á ningú, quin conflicte...
Han vingut pel desertó
(es di pel Rey en qüestió)
lo general, home adicte,
capitá y Governadó.
—Ey mestressa, ha entrat aquí
algun quinto?

—No.

—Ab franquesa...

l' hem vist.

—Bueno ja ho puch di
aquí es, pero una malesa
li acaba de succehi;
un gós li ha clavet la dent...—
(sorpresa dels que han vingut)
—¡Al rey!... ah, xicot tossut!
¡y ahont es are l' imprudent?...
—Allá que 'l meu home 'l cura
—¡Es lo Rey!—¡Reyna del cell!—
(Lo capita en son bon zel
venjarse del gossot jura
¡y hasta tè pó del seu pel!)
Mes lo Rey está escoliant
per lo balcó del paller
y bromeja de plaher
del xasco que portaran
general y conceller,
perqué ab lo que 's veu, la dona
de la Masia, Rey creu
al cosí de Rosa y veu
que la broma será bona.
Es precis porta al Palau
al Rey junt ab aquell gós
que bè pot estar rabiós
y perdre 'l regne ja pau.
Per aixó 'l Governadó
encarrega molt formal
tan delicada missió
al capitá, que creu bó
lo pás per ser general,
y 'l deixan tot sol allá;
urt lo cosí de la Rosa
'l capitá ja disposa
yas tropas pera marxá...

' agenolla als peus del Rey...
(per Rey al desertó ha prés!)
Y aquest, porúch y sorprés,
no s' oposa á aquella lley.
A dintre d' una tartana
s' enduhen á n' el xicot
(lo fingit Rey, que té gana)
pró dintre 'l carro hi ha ufana
molta palla... y menjar pot.
Lo capitá ¡quin orgull!
fá escoltar la real carreta,
y 'l cosí de la Roseta
de goig no hi veu de cap ull.
Per la finestra 'l cap treu,
un soldat toca 'l timbal;
y aquest es l' hermós final
del según acte que 's veu.

Al aixecarse 'l teló
del tercer, surt un jardí
ahont molts patges de satí
cantan junts una cansó.
Ab l' ànima apesurada
en lo Palacio tots van
ab gran misteri enrahonant
del Rey y la mossegada.
—¡Pero 'l gós está rabiós?—
no se sab.. ja ho sabrem ara
perqué á dirnosho 's prepara
tot un rengle de docíós.
¿Que diuhen? donchs que han pulsat
al gós (y 'l pobre está en Babia)
li preguntan si té ràbia,
si té set ó está cansat...
en resúmen, no se sab
si 'l Rey tindrà ràbia ó no;
dels grans metges la opinió
es... que no 'n saben dar cap.
Lo Rey que ha entrat de amagat,
sab que la Rosa es allí
y desseguit li fá dí
que 'l Rey ab gran ansietat
la demana y que la espera.
Després surt lo capitá
ab lo seu Rey de secá,
de dintre una gatónera
mes ben dit, porta trasera.
La Roseta, qu' es allí
veu al seu pobre cosí
y 's fá cárrech del papé
qu' está fent, y li vol di...
y li diu, vaya que sí.
Al saber que son cosíns
lo capitá té sorpresa,
ipren á Rosa per prímpcesa
disfressada... quins tragins!
Pero vé lo general
y 'ls Ministres, y hasta 'l Rey
vestit com mana la lley,

y un bell patge al anunciá
lo capitá queda fret
d' esglay, atontat y mut...
¡No es pas ell lo Rey qu' ha dut
á dintre d' aquell carret!!
Ni menys sab lo que li passa,
peró 'l Rey ab gran catxassa
li diu baixet: —Coronel,
calla y mes no t' hi capfiquis
Gutierras no t' emboliquis...—
(y ell queda fret com lo gel)
nada que li han prés lo pel.
Llavors lo Monarca esplica
als seus Ministres guassóns
que arriuan las comissions
á oferirli reyna rica
y guapa, d' altres nacions,
y... que sentirán musica.
En etecte, de la orquesta
surten cent mil melodias,
y entre riallas y alegrias
dóna principi la festa.
Lo Rey tendre, qu' es molt mono,
porta casaca lluhenta,
s' assenta solet al trono
y una comissió 's presenta;
després un' altra, després
otra y prou, en total tres,
Inglaterra, Italia y Russia 9, 10, 11
que venen ab gran astúcia
ab retratos fets exprés
perqué 'l Rey s' enamorés.
Pero aquest te ja, per sórt,
dat lo seu cor á la Rosa
que surt bastant vermellosa,
y devant tota la Cort
lo Rey la nombra sa esposa. 12
D' aixó ningú cás ne fá
puig lo Rey aixis ho vol;
l' únich que pensa, tot sol,
es lo pobre capitá.
—¡A qui hauré dut en lo carro,
se pregunta neguitós?...
Lo pobre no ha entés lo marro
y aixó que té 'l cap tan grós.
Y entre música hasta allí
s' acaba 'l Rey que rabió
y un se 'n va cap á dormí
ab tota satisfacció
després de caure 'l teló.

Y se acabó.

J. A. R.

Escena dramática

—¿M' acusas?

—¿Y t' en estranyas?

—¿Que t' he fet jo?

—M' has trahit.

—Reflexiona 'l que m' has dit;
mira que pot ser t' enganyas.

—No, es ben cert; tú á un' altra vols
olvidant mos sacrificis.

—¿Que dius are?

—Tinch indicis;

y m' ho han explicat ja molts.

Jo que fins per tú faria

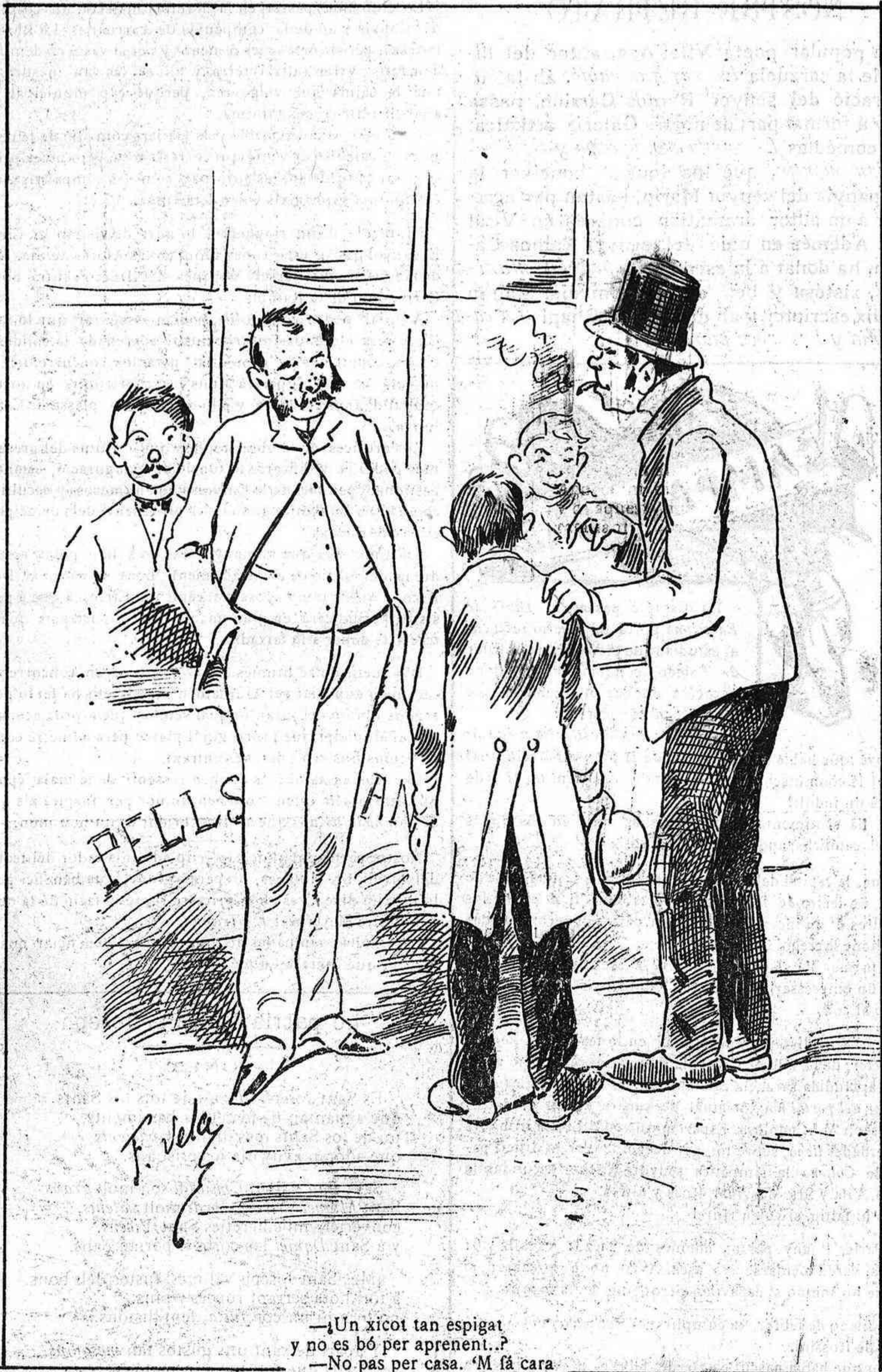
lo que may ha fet cap dóna,

veig que ton amor m' ho abona

pagantme sols ab falsia,
y 'm poso á considerar
al contemplar ta fal-lera,
qu' essent tú tan calavera
no tens cor per estimar.
—¿Tot aixó dius, y m' acusas
de que jo á un' altra vull?
Tos impropis recull;
fón tas ideas ilusas;
y pel qu' are has dit reclamo
la tèva atenció major,
puig si l' amo, jo tinch cor;
si jo no tinch cor, no l' amo.

A. RIUS VIDAL.

À CASA UN PELLAYRE

—¿Un xicot tan espigat
y no es bó per aprenent...?
—No pas per casa. 'M fá cara
de que may entendrá en pells.

NOSTRE RETRATO

Lo popular poeta Vital Aza, autor del libre de la sarzuela *El rey que rabió*, á la colaboració del senyor Ramos Carrión, passa avuy á formar part de nostra Galeria artística. Sas comédias *El sombrero de copa* y *San Sebastian mártir*, que 'ns doná á coneixer la companyia del senyor Mario, bástan per acreditar á un autor dramátich com es en Vital Aza. Además en unió del senyor Ramos Carrión, ha donat á la escena *El padrón municipal*, xistósa y ben escrita comédia; y ab lo mateix escriptor y ab música de Chapí *La calándria* y *Los lobos marinos*.

Lo dissapte passat lo *Diari de Barcelona* portá un suelto referent al estudiant de l' Académia militar de Toledo, condempnat á cadena perpétua, donant á entendre que la senténcia es justa.

Com que tothom sollicita l' indult del jove que había de dir lo degá de la prensa barcelonina? Si fins la conmutació de una pena li dol com no li té de doldre un indult?

¡Hi ha sentiments de totes menas, fins en los que 's diuhen católichs, apostólichs y romans!

Lima, la capital del Perú, ha encarregat á una casa de París, un teatro de ferro y transportable, á fi d' evitar los desastres d' un incendi, y per altra part poguerlo instalar allí ahont se creguí convenient.

Lo primer día vé y se 'ns planta á Montjuich ó al Tibidabo un empresari de Lima ab companyia, decoracions y teatro al coll.

Lo próxim dissapte tindrà lloch en lo teatro del *Foment protector*, de la Vila de Gracia la segona representació de la molt aplaudida sarzuela catalana en tres actes, titulada: *Lo Barber del portal nou*, original del nostre amich y redactor en Joseph M.ª Codolosa. Esperém que en dit local hi haurá un verdader *lleno*, sobre tot per desempenyar lo difícil paper de *Coloma* la simpática senyora Puchol secundantia la Sra. Vila y Srs. Masvidal, Roca y altres.

¡No hi faltin, si volen riure!

A París, l' any passat, además de 21,231 caballs y 61 mulas, varen menjarse 275 ases. Aviat no 'n quedarán, si 'ls que ho son no s' espavilan perquè no se 'ls menjin.

Lo día 29 de febrer, va cumplirse 'l centenari del naixement de Rossini.

Com que había nascut en 29 de febrer, d'ya éll que era més jove de lo que semblava, perquè cada 29 de febrer, ó siga cada quatre anys, éll ne complía un.

Lo diumenje passat, en la Rambla mateixa, un coxero del tranvia y un de la companyia de carruatjes «La Barcelonessa», per si corras mes ó menos y per si vés ó no demunt dels rails, varen saltá á terra y allí se las van mesurá ab tota la calma que volgueren, perquè cap municipal va analshi á dir la mes mínima.

Aixó may es tan sensible pels viatjers com alló de fé desbocá 'ls caballs per veure qui correrá més, pero no es prou civilisat perquè tan las autoritats com las companyias no castiguin als que aixís volen ferse passá 'l fret.

Diumenje últim tinguerem lo gust de visitar lo Circo Espanyol que s' está construhint en las Aforas de Sta. Madrona ó sia en lo carrer Marqués del Duero xanfrá ab lo Carrer Nou de la Rambla.

A jutjar per lo construhit, podém assegurar que lo nou Circo será elegantissim trobantshi aparellada la solidés y bonas condicions de comoditat pera los concurrents; de manera tal que superaré á tots los construhits en nostra capital d' anys enradera y á lo actual de la plassa de Catalunya.

Los artífices de la obra creuhen que á últims del present mes podrá ja verificarse la funció de inauguració, estantse gestionant per part de la Empresa una numerosa y escullida companyia acrobática gimnástica procedenta dels principals circos de Europa.

Llástima será que al inaugurarse no s' hagi pogut resoldre la demolició de un establiment 'hont se adora al Deu Baco, y que 's trova adossat al esmentat Circo, ja que á persistir, perjudicará en gran manera la importáncia que 's tracta de donar á la fatxada.

D' aquells dotze himnes á Colón que varen concorrer al certámen anunciat pel Ajuntament, cap d' ells ha fet lo pés, segons opinió del jurat, lo qual sembla que acordá aconsellar al Municipi que prorrogui 'l plasso pera admetre composicions fins al 15 del més entrant.

Las Mussas també 's deuhen ressentí de la mala época que atravessém quan no ténen humor per inspirá als que cántan *nada* menos que al descubridor d' un nou mon.

Nostre particular amich lo actiu administrador del teatro del Tivoli, Sr. Molgosa, prepara sa funció de benefici pera lo próxim divendres ab la primera representació de la obra del mestre Meyerbeer *L' africana*.

Las molts simpatias ab que conta 'l beneficiat nos fa creurer que lograré un plé.

Lo patriarca Sant Joseph

SONET

Es Sant Joseph Gloriós de tots los Sants
que aguantan de lo cel los basiments,
un de los Sants mes dignes y pacients
que adoran avuy día los cristiáns.

Sant Pau y Sant Cristófol son molt grans
Sant Miquel y Sant Jordi molt valents,
converteix mils heretjes Sant Vicens,
y á Sant Daniel los corbs li portan pans.

¡Mes Sant Joseph val mes! fuster dels bons,
á tot' hora serrant roures y pins
no toca ni un cop *fusta*, fent llistóns.

Y apart deixant uns gustos tan mesquins
aconcella que tots mengin matóns
de *monya*, perquè diu que son molt fins!

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

La molta extensió que 'ns ocupa la revista festiva é il·lustrada que publiquem de la sarsuela, *El rey que rabió*, fá que en la present setmana 'ns vejém impossibilitats de fer la revista setmanal de teatros que aplassém pera lo próxim número.

Repichs

A imitació de la célebre duquesa de Casa-Enríquez, una senyora del carrer de Ponent ha sigut tancada á la presó per martiritzar á una criatura.

Pero ja veurán com aquesta émula de la Duquesa sofrirá mes pena que aquella.

¡Com que no tindrà cap Romero que la defensi ni cap classe social que s'interessi per sa llibertat!

De tots modos mereix càstich.

Un periódich de Nova York, díu que 'l Papa ha consultat á la Santa Sede que es lo que convindria mes; si elegir un Pontífice italiá ó estranger.

No sabíam que aquestas dugas personalitats se consultessen l'una á l'altra, á no ser que fassin com aquell de la *Cura de moro* que 's paga á n'ell mateix passantse 'ls diners d'una butxaca á l'altra.

Una companyia inglesa ha prés al seu carréch la empresa de explotació del ferro carril de Olot á Girona.

Sempre 'ls espanyols hem de deixarnos explotar pels estrangers que fan son negoci á nostra salut.

¡Quina vergonya!

Los policías de París y pobles comarcans, diuhen que si no se 'ls apuja 'l jornal avans del primer de Maig no evitiran que 'ls huelguistas fassen de las sévas.

Bona aménassa per conseguir ¡un augment? Cá; que en lo seu lloch n'hi posin d'altres.

Acaba de sortir una disposició afavoridora dels metjes dels establiments de banys, posant dificultats als demés metjes perquè en aquells punts puguin exercir lliurament la seva facultat.

Francament, aixó de qué los metjes directores dels establiments balnearis, que no pagan contribució, siguin tan agasatjats en perjudici dels que contribueixen ab la corresponenta cuota industrial, nos sembla molt poch just.

Ab semblants privilegis hi pert lo públich, l'establiment y á veure si també al cap y al fi 'n sortiran perdent los mateixos metjes afavorits.

Lo bisbe de Málaga, en vista de la situació en qué 's trova 'l seu bisbat, ha passat un' ordre circular porque 's rebaixi un cinquanta per cent los drets dels bateigs, enterros y casaments.

¡Que aprofitin la ganga y se 'n vágin á Málaga los que vulguin batejá, casarse ó fé enterra!

BIBLIOGRAFIA

Lo reputat autor dramátich y distingit Mestré en gay saber D. Joaquím Riera y Bertran, ha tingut la galanteria de remetrens un exemplar de sa última producció *Lo promés*, que ab tant exit s'estrená en lo teatro de Novedats la nit del 8 de Janer últim.

Mil gracias per l'envio.

Recorts del Carnaval

I

Una mare complacenta
á sa filla perdé un día
en un ball del gran Liceo
y trobarla no podía.

Ab ánsia frisoza
buscava per tot
y en lloch, de la noya
li davan rahó.

Ay Jesús que dolor y vergonya
que dirá mon marit ¡Ay Jesús!
al saber que he perdut á ma filla
en un lloch ahont abunda la llum.

En fi á la busca
tant se afanyá
que á la nineta
per fi trobá,
estava ignocenta
darrera d'un banch
fent de mare... Eva
en brassos de Adan.

II

Es en Carlitos un pérdis
que ni un céntim posseheix
pero com que 's jove y guapo
á tot hora 's diverteix.

A Olimpo un día
no podent gastar
disfressat de xula
en un ball va anar.

Ab son garbo y sandunga en Carlitos
de gomosos y vells robá 'l cor
y entre tots s'emportá la perfecta
un banquer que va darli molt d'or.

Lo banquer ab ánsia
cobrarse vol
y 'l jove esclama
que 's torna boig,
sapia que un mascle
com vosté soch
y si es que ho dupta
prénguem lo pols.

JOAN DALMASAS MONFORT.

ANUNCIS

Por agua á la fuente... (que deya aquell anunci de las persianas) y per erradas de caixa un periódich catalá que tracta assumptos de teatro.

S'ha perdut un Jurat de cap d'ala (pera un certamen) que s'haurá de cambiar per un altre de mes esquitit... si no 's queda sense.

CORRESPONDENCIA

S'insertará tot ó part de lo que han remés los senyors Ll. Salvador, Ll. Vilasana, P. Colomer, Mayet.

No pot insertarse lo que han remés los senyors Col y Flor J. Casell, J. R. y V., Per-romanze, J. P. T., Guerrita. F. Bertran.

Sr. M. Giralt: No 'ns serveixen los dibuixos.

LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY
Redacció y Administració de LA TOMASA
Sant Ramón, 5.—BARCELONA

UNA COMME IL FAUT

Dirán que son lluny encara,
pero jó
ab l' ullera dels desitjos
las veig prop.

Per la Quaresma y ja tipa
d' aná als balls,
ja veig vení las corridas...
de caballs.

HA SORTIT JA

LO CABRITXO HUMORÍSTICH Y FILOSÓFICH, EN VERS

VIATGES D' UNA PUSSA

original de

A. GUASCH TOMBAS

il·lustrat per A. RENAÜ

Consta de 32 planas, imprés ab paper superior y son preu es sols de

—❖❖❖ **2 RALS** ❖❖❖—

Als senyors Corresponsals se 'ls farà lo desquento acostumat.

¡MÁTALAS-CALLANDU!

Juguet en un acte, original de

ALFONSO MARXUACH

Estrenat ab éxit en lo Teatro Romea en la nit de 23 d' Octubre de 1891.

¡GANGA!

A fi de popularisar aquesta xistosa pessa, per medi de un conveni que hem realisat, l' oferim per

—= **UN RALET** =—

Per sò, l' existència que 'n tenim no es molta y s' han de matinejá 'ls que 'n vulguin.